

Любарська Л. Сучасний стан та особливості процесу формування креативності майбутніх учителів технологій. Освіта дорослих: світові тенденції, українські реалії та перспективи : зб. матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції (8-9 червня 2023 р.). Харків, 2023. С. 217-220.

УДК 378.015.

ORCID.ORG/ 0000-0003-3342-8276

Лбарська Л. А.

e-mail:l.liubarska@vspu.edu.ua

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ

Анотація. У статті визначено стан креативності в сучасному освітньому просторі, проаналізовано погляди окремих педагогів щодо формування креативності як здатності до творчості, що виявляється в різних сферах активності й розглядається як відносно незалежний фактор обдарованості та є умовою самореалізації особистості. Доведено значення формування креативності у майбутніх учителів технологій, як важливої професійно необхідної особистісної якості.

Ключові слова: креативність, формування креативності, «Навички 4К», інформаційні технології, саморозвиток, самореалізація.

Current state and features of the process of creativity formation of future technology teachers

Abstract. The article defines the state of creativity in the modern educational space, analyzes the views of individual teachers regarding the formation of creativity as the ability to create, which manifests itself in various spheres of activity and is considered as a relatively independent factor of giftedness and is a condition for the self-realization of an individual. The significance of the formation of creativity in

future technology teachers is proven as an important professionally necessary personal quality.

Keywords: creativity, formation of creativity, "4K skills", information technologies, self-development, self-realization.

Реалії сучасного світу, значне прискорення науково-технічного прогресу, нові випробування у освітньому просторі, зумовлюють розвиток творчості та креативності особистості, саме тому нині людству необхідна креативна особистість, яка вміє критично мислити, опрацьовувати різноманітну інформацію, використовувати здобуті знання та набуті вміння для креативного розв'язання проблем.

З погляду на вищесказане, вважаємо актуальним питання формування креативності майбутніх учителів технологій здатних до навчання винахідливих дітей. Творчий, оригінальний вчитель сприяє відчутному підвищенню якості навчання та виховання. Креативний фахівець технологій здатний подолати шаблони і формальність у навчанні, спроможний творчо підходити до навчання [3].

Цілком погоджуємося з О. Артемовою, яка стверджує, що креативність – це своєрідний комплекс здібностей особистості, які мають можливість проявлятися і в мисленні, і в діях, і в почуттях, і в комунікації, і в різноплановій діяльності [2, с. 19]. Тому термін «креативність» тісно пов'язаний з творчістю, творчим розвитком особистості.

Основні нормативно-правові документи, що регулюють освітній процес в Україні, сприяють творчому розвитку. Так, у Концепції Нової української школи [5] – творчий розвиток визначено як одну з пріоритетних цілей освіти. Тому дедалі частіше зустрічаються термін «Навички 4К», що включають: креативність, критичне мислення, кооперація та комунікативні навички. Ці здатності є необхідними в сучасності та будуть затребуваними в майбутньому. Тож креативність є актуальною властивістю особистості, яку найчастіше сприймаємо як здатність продукувати інноваційні та корисні ідеї.

Науковою основою досліджень творчого потенціалу особистості є вчення Л. Виговського, А. Маслоу, В. Рибалко, С. Сисоєва та інші. Креативність ними розглядається як основа психологічного механізму, що зумовлює активність людини до самоактуалізації та творчої самореалізації у різних видах діяльності. Окремі особливості формування креативності особистості розкрито в працях Н. Добровольської, О. Кононко, О. Куцевол, С. Литвиненко, Р. Павлюка, Л. Петришин, Л. Рябовол, А. Сологуба, В. Фадєєва та інших. Дотичними до нашого є дослідження щодо креативності, творчого потенціалу О. Акімової, В. Фрицюк, Н. Вишнякової, С. Дмитрук, Н. Кічук, В. Моляко, З. Слєпкань та ін. Науковці переконані, що для професійного успіху необхідно володіти високим рівнем професійної самосвідомості, інноваційності та креативності.

Розвиток креативності в освітній системі є досить популярною проблемою для зарубіжних і вітчизняних досліджень, в контексті нашого дослідження, важливими є ключові особливості розвитку креативності майбутніх фахівців технологій, що потребують додаткового наукового аналізу.

Варто зазначити, що освіта пов'язана з пошуком нових методів розвитку освітнього процесу. При цьому креативність є необхідною складовою навчання. «Оскільки педагог часто має справу зі студентами, які знаходяться на початкових стадіях креативного розвитку, це визначає завдання педагогічної діяльності: створити такі умови, які б позитивно впливали на процес виховання творчої особистості й допомагали їй переходити на вищий рівень розвитку» [6]. Саме тому, в першу чергу, розвиток креативності розглядається в освітньому процесі під час навчання майбутніх фахівців технологій у ЗВО. Ключовими особливостями формування креативності майбутніх фахівців технологій будемо вважати забезпечення формування сприятливого освітнього середовища, яке спонукатиме до творчого мислення. Це середовище має включати стимулюючі завдання, що сприяють вільному вираженню ідей та концепцій, що може бути першим кроком у формуванні креативності.

Не менш вагомою особливістю формування креативності майбутніх фахівців технологій є впровадження досягнень технологічного прогресу в

освітній процес ЗВО. Слід активно використовувати інформаційно-комунікаційні технології, які сприяють розвитку креативності. Це можуть бути спеціальні педагогічні програми, онлайн-курси, вебінари, спільні проєкти тощо [1, с. 5-8].

Також, в рамках нашої наукової розвідки, вагомим є дослідження Л. Петришина, який виокремлює як рушійну силу для формування креативності майбутніх фахівців технологій саморозвиток. «Будь-яка людина «заповнена» своїм власним ментальним досвідом, який і зумовлює характер його активності в тих або тих конкретних ситуаціях. Склад і будова цього досвіду в кожній людини різні, тому люди розрізняються за пізнавальними можливостями, темпераментом, когнітивними стилями, біоритмами, психосоціотипами» [7, с. 23]. Погоджумося з дослідженням Л. Петришина та твердженнями В. Фрицюк яка доводить що здатність до творчості, проявляється в різних сферах активності й розглядається як відносно незалежний фактор обдарованості та є умовою самореалізації особистості [8, с. 348].

Опрацьована література та проаналізовані попередні дослідження допомагають нам виокремити основні особливості у формуванні креативності майбутніх фахівців технологій. Якими, на нашу думку є: освітнє середовище, вплив інформаційних технологій та особистісні якості.

Перспективним напрямом подальших досліджень є глибше вивчення особливостей формування креативності та їх складових.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бойчук, В. М. Сучасні тенденції технологічної освіти в Україні. *Збірник наукових праць «Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми»*. 2016. № 46. С. 5-8.
2. Глуханюк В. М. Підготовка майбутнього вчителя технологій до екологічного виховання учнів основної школи у процесі вивчення фахових дисциплін : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Вінницький

державний педагогічний ун-т імені М. Коцюбинського. Вінниця, 2011. 19 с.

3. Гріффітс, Кріс, and Меліна Кості. *Посібник із креативного мислення*. Фабула, 2020. 362 с.
4. Наукова редакція: Я. Гжесяк, І. Зимомря, В. Ільницький]. Конін – Ужгород – Херсон – Київ: Посвіт, 2020. С.167-177.
5. Нова українська школа. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola> (дата звернення 25.06.2023).
6. Павленко В. Формування креативної особистості: виклики часу й нові контексти розвитку. Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Том IV: Зміни та синергія в розвитку науки та освіти [колективна монографія].
7. Петришин Л. Й. Теоретико-методичні основи формування креативності майбутніх соціальних педагогів : автореферат... д-р пед. наук, спец. : 13.00.05. Старобільськ : ДЗ «Луганський нац. ун-т ім. Т. Шевченка», 2015. 44 с.
8. Фрицюк В. А. Формування мотивації професійного саморозвитку майбутніх педагогів в у творчому освітньому середовищі ВНЗ. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*. 2016. № 6 (129). С. 107-114.